ANUL IV. — Nr. 939. O SINGURĂ EDIȚIE LUNI, 9 SEPTEMBRIE 1891

Adevĕrul

Să te ferești, Române! de cuĭŭ strein în casă.
V. Alexandri.

ADMINISTRAȚIA
111, — BULEVARDUL ELISABETA, — 111

DIRECTOR POLITIC: ALEX. V. BELDIMANŬ

REDACȚIA
111, — BULEVARDUL ELISABETA, — 111

Bine ați venit!

Reprezentanților cultureĭ balcanice, fraților noștri de soartă, —de care ne desparte Dunărea, dar cu carĭ ne leagă inima—iubiților noștri oaspețĭ din Atena, Sophia, Belgrad, le zicem: **Bine ați venit între noĭ!**

Românul e, din fire, bucuros de oaspețĭ și primește cu aceiașĭ dragoste pe tot streinul, care bate la ușa luĭ. Față cu amicĭĭ grecĭ, bulgarĭ și sârbĭ, de care un trecut glorios și un viitor maĭ fericit ne leagă, ospitalitatea românească ajunge frăție curată.

De aceea salutăm cu bucurie venirea studenților sârbĭ, bulgarĭ și grecĭ în Bucureștĭ, ca începutul unuĭ mare eveniment politic, care va schimba fața Orientuluĭ și va face din maĭ multe state micĭ,—sfâșiate în lăuntru de intrigĭ dinastice și umilite în afară de trufia unor vecinĭ nesățioșĭ—o mare republică federativă, puternică și respectată.

Iar vouă, frațĭ ieșenĭ, n'avem nevoie să vĕ zicem multe. Voĭ suntețĭ sânge din sângele nostru și casa în care intrațĭ azĭ e a voastră ca și a noastră.

Așa dar, mână în mână și cu aceiașĭ dragoste, să primim pe scumpiĭ noștriĭ mosafirĭ de peste Dunăre în acest oraș, care este capitala Românieĭ, și care nu va putea să uite onoarea ce i se face.

Incă o dată: **Bine ați venit în casa și brațele noastre, iubițĭ oaspețĭ de la Iași, de la Sofia, Belgrad și Atena!**

„Adevĕrul"

Bucureștĭ, 8 Septembre 1891.

SAPTAMANA

Europa a ajuns maĭ tot așa de nervoasă ca și Regina Carmen-Sylva, și se așteaptă cu neliniște izbucnirea uneĭ crize de nervĭ, care se va încheia cu o sincopă, un leșin al bĕtrâneĭ.

Și criza se va produce la cel maĭ mic incident, la cel maĭ mic zgomot, îndată ce încordarea nervilor militarĭ va fi desăvârșită.

Se părea un moment, în cursul sĕptămâneĭ trecute, că incidentul fatal, care va da loc notelor diplomatice aspre și apoĭ rĕzboiuluĭ, s'a ivit.

Chestiunea Dardanelelor, readusă pe tapet de Rusia, era să intre într'o fază acută. Englezii, fără a da de știre cuĭ-va și fără a cere voie de la cine-va, ocupaseră un moment militărește insula Sigri, situată nu departe de intrarea Dardanelelor, alĕturĭ cu Lesbos (Mitylène),

Vestea acesteĭ ocupațiunĭ neașteptate se respândi imedat; lumea politică se alarmă și, dacă englezii nu plecaŭ în aceiașĭ zi, era să se întîmple un conflict diplomatic, ale căruĭ urmărĭ nu se pot prevedea.

Se vede însă că Anglia voise numaĭ să sperie pe Sultan printr'o manifestație militărească, să-ĭ dea un avertisment despre ceia ce se poate întâmpla, dacă el va continua să se înfunde în mrejile diplomațieĭ ruseștĭ.

Ocupațiunea trecătoare a insuleĭ Sigri a adus un fior rece peste toată Europa și norul sângeros al resboiuluĭ s'a arătat un moment la orizont.

Anglia voi să amintească Turcieĭ că Dardanelele aŭ fost închise pentru vasele de resboiŭ printr'un tratat internațional; dar tratatele diplomaților Europeĭ par a fi căzut în desuetudine.

*

Așa de pildă, prin tratatul de Berlin, Austro-Ungaria căpătă însărcinarea — nu dreptul — de a ocupa provizoriŭ militărește Bosnia și Herzegovina, douĕ provinciĭ turceștĭ.

Prin aceasta i se impunea Austro-Ungarieĭ datoria de a veghea ca conflictele atât de dese în acele provinciĭ între creștinĭ și mahometanĭ să se sfîrșească și ca propaganda panslavistă să nu ia o întindere prea mare.

De aci nu urma însă ca aceste douĕ provinciĭ să fie definitiv alipite Austro-Ungarieĭ și socotite ca făcênd parte integrantă din ea.

Din potrivă, tratatul din Berlin prevĕdea chiar că soldațiĭ bosniacĭ vor jura credință Sultanuluĭ și că administrația civilă va remânea turcească.

Când colò, guvernul austriac se face a uita că e simplu mosafir în Bosnia și Herțogovina și șĭ-a întins drepturile până la o stăpânire definitivă.

Așa de exemplu, se anunță acum din Viena, că batalioane bosniace aŭ fost aduse în capitala Austrieĭ pentru a face garda la palatul imperial.

Soldațiĭ, carĭ jură credință Sultanuluĭ, apără persoana luĭ Frantz-Ioseph, care într'o viitoare încăerare, poate să stea ca adversar al Turcieĭ.

Iată ce însemnează pentru clasa stăpânitoare din toată Europa sfințenia angajamentelor sale.

După cum în lăuntru stăpânitoriĭ își calcă angajamentele către popor—legile liberale—tot așa în afară, își bat joc de tratate, îndată ce aŭ un interes la mijloc.

Și cu toate aceste, sub-pretextul tratatelor nerespectate se va naște resboiul viitor.

*

Armatele celor maĭ însemnate puterĭ europene aŭ făcut saŭ fac încă manevre.

Anul acesta manevrele cele maĭ interesante aŭ fost de sigur cele franceze, la carĭ aŭ luat parte 120 miĭ de oamenĭ și al căror rezultat strălucit este recunoscut chiar de adversariĭ ceĭ maĭ înverșunațĭ aĭ Franțeĭ.

Motivul manevrelor a fost mobilizarea repede a douĕ corpurĭ de armată complecte, fără a se pune vre o stavilă activitățeĭ publice de toate zilele, fără a se întrerupe saŭ confisca de către ministerul de rezbel vre un tren, și fără a se preciza corpurilor în luptă alt-ceva de cât motivul general. Era apoĭ vorba de a se constata efectul nouluĭ armament, al pulbereĭ fără fum și progresul cavaleriei franceze, care 'și compromisese oare-cum reputația.

Succesul acestor manevre însemnate a întrecut chiar așteptările celor maĭ optimiștĭ și pe lângă toate, s'a dovedit că armata franceză, de astă dată, e bine comandată.

Dar dacă din punctul de vedere militar, manevrele franceze aŭ avut însemnătate, apoĭ din punctul de vedere politic, ele n'aŭ rĕmas maĭ pe jos.

In discursul pe care l-a ținut la banchetul atașaților militarĭ strĕinĭ, D. de Freycinet a declarat pe față că Franța e aliată cu Rusia, când a vorbit de *noua situație politică a Franțeĭ*. Era nevoie de această mărturisire oficială pentru a scoate lumea din nedomirire.

*

Aŭ manevrat și armatele austro-ungare și la manevrele lor a asistat și Wihelm II. Cu tot discursul elogios al acestuĭ din urmă, presa austriacă însă-și afirmă slăbiciunea și defectele armateĭ dualiste.

Și fiind-că e vorba de manevre, de discursurĭ și maĭ ales de Wilhelm II, este neapărat necesar ca să relevăm discursul violent și de o necumpătare epileptică, cu care Impĕratul Germanieĭ a salutat corpul de armată din Turingia, la Erfurth.

Se știe că în acest oraș își stabilise Napoleon I reședința, în urma victorieĭ de la Iena și că aci, la întâlnirea sa cu Alexandru I al Rusieĭ, adunase pe toțĭ regiĭ, duciĭ și prințișoriĭ germanĭ, pe carĭ îĭ prezentase Țaruluĭ ca vasaliĭ sĕĭ.

Eĭ bine, amintirea îngenunchiăreĭ patrieĭ sale, a făcut pe Wilhelm să uite datoriile sale diplomatice și să înjure surugiește pe *corsicanul parvenit, care a umilit și strivit armata și pe principiĭ germanĭ.*

Acest discurs a provocat o mare fierbere la Paris, deși versiunea luĭ oficială e maĭ atenuată.

Iată pentru ce și cum se va ajunge la rĕsboiŭ, iată de dragul cuĭ se vor jertfi miĭ de viețĭ omeneștĭ.

*

Dar Germania nu are numaĭ necazurile ce-ĭ procură Impĕratul. Ea expiază acum păcatele politiceĭ bismarckiane, care, voind să astupe gura burghezieĭ industriale și comerciale, se avîntase într'o politică colonială, ale căreĭ rezultate sunt nenorocite.

Zilele aestea o expediție colonială, comandantă de locotenentul Zelewsky, comandantul militar al coloniclor africane nemțeștĭ, a fost cu desăvârșire zdrobită și nimicită de negri.

Această nenorocire va da mult de gândit actualuluĭ cancelar și'l va convinge că, orĭ câtă bună-voință ar avea capitaliștiĭ nemțĭ de a'șĭ crea debușeurĭ în Africa prin ajutorul tunuluĭ, tot nu vor rezolva prin expedițiĭ coloniale nenorocita criza interioară.

*

In sfârșit, în țară n'avem de înregistrat de cât douĕ succese electorale foarte esplicabile la un guvern cu D. Catargi ministru de interne, și zbuciumul dinastieĭ.

Nepotul Regeluĭ umblă cerșetorind pe la curțile Europene mâna vr'uneĭ principese; dar se vede că familiile domnitoare nu vor să'l primească și el a ajuns acum să recurgă la casele căzute, la paraponisițiĭ tronuluĭ.

Intr'adevĕr, o depeșă din Paris ne anunță că Ferdinand-Hohenzollern a ajuns acolo. Este probabil că el umblă după principesa de Alençon.

Perechia ar fi nimerită, căcĭ mirele aspiră după un tron pe care nu'l va avea și mireasa oftează după un altul, pe care părințiĭ eĭ l'aŭ avut.

Se vor mângâia biețiĭ tinerĭ și vor visa împreună. **Neagu**

LOHNEGRIN A 2-a OARĂ

PARIS, 7 Septembrie. — A doua representație a opereĭ „Lohengrin" a fost foarte aplaudată. Manifestațiile pe piața și împrejurimile Opereĭ aŭ avut un caracter maĭ calm de cât Miercurĭ. S'aŭ arestat 680 de persoane, printre carĭ anarhistul Morphy; cea maĭ mare parte din manifestanțĭ eraŭ niște băețĭ sgomotoșĭ, vr'o 20 de arestărĭ s'aŭ menținut.

DISCURSUL D-LUI CARNOT

REIMS, 7 Septembre. — *La banchetul ce s'a dat ierĭ, D. Carnot a ridicat un toast în care a constatat că Franța și-a recăpătat rolul sĕŭ în lume și și-a reconstituit armata.*

„Țara voește, a adăogat Președintele Republiceĭ, ca Republica să unească și să grupeze toate forțele viĭ ale țĕriĭ, spre a continua această politică liberală, hotărîtă și pacinică ale căreĭ efecte le vede. Urările țĕriĭ sunt pentru împăcuire și încredere."

Situația Europeĭ

Sub acest titlu un ziar parizian publică vederile mareluĭ sociolog Fr. Engels, asupra stăreĭ politice actuale a Europeĭ. Vederile genialuluĭ cugetător fiind foarte originale, le dăm în traducție și cetitorilor noștri:

In Rusia, e foamete; în Germania va fi foamete peste câte-va lunĭ; cele-l'alte țĕrĭ vor suferi maĭ puțin. Iată pentru ce: deficitul recolteĭ anuluĭ 1891 se estimează la 11 milioane și jumĕtate de hectolitri de grâŭ și la 87 saŭ 100 milioane de hectolitri de secară. Acest din urmă deficit atinge cu deosebire cele douĕ țĕrĭ consumatoare de secară: Rusia și Germania.

Aceasta ne garantează pacea până în primăvara anuluĭ 1892. Rusia nu se va urni până atuncĭ; afară numaĭ dacă nu se vor face câte-va prostiĭ la Paris saŭ la Berlin; altfel nu vom avea rĕsboiŭ.

In schimb țarizmul scăpa-va de criza aceasta? Nu cred. Sînt foarte multe elemente rebele în orașele marĭ din Rusia și maĭ cu seamă în Petersburg pentru ca în grabă să se folosească de această ocaziune și să pue pe alcoolicul Alexandru al III sub controlul uneĭ adunărĭ naționale; — poate el singur va fi silit să ia inițiativa acesteĭ convocărĭ. Rusia a lucrat grozav de mult — adică guvernul și tînĕra-ĭ burghezie — la crearea uneĭ industriĭ marĭ naționale (vezĭ în *Neue Zeit* articolul luĭ Pleckanoff). Acéstă industrie va fi oprită în loc, pentru că foametea îĭ va închide singura piață ce are: piața din lăuntru. Țarul va vedea ce însemnează face din Rusia un stat de sine stătător, fără de nicĭ o legătură cu strĕinătatea. Va fi o criză agricolă urmată de o criză industrială.

In Germania guvernul se va hotărâ foarte târziŭ — ca tot-d'auna — la părăsirea saŭ la suspendarea taxelor asupra grâuluĭ. Aceasta va sfărâma majoritatea protecționistă din Reichstag. Mariĭ proprietarĭ fonciarĭ, „raraliĭ" nu vor maĭ voi să mențină taxele asupra productelor industriale, eĭ vor voi să cumpere cât se va putea maĭ eftin. Ast-fel vom avea probabil o repetare a faptelor petrecute cu ocazia votuluĭ asupra legeĭ contra socialiștilor: o majoritate protecționistă divizată ea însă-șĭ de interese opuse create de noua situațiune, aflându-se în imposibilitate de a cădea de acord asupra amănuntelor sistemuluĭ protector. Toate propunerile posibile nu vor întruni de cât minorităță; se va căuta o întoarcere la sistemul liber-schimbist; ceia ce este iarășĭ cu neputință, saŭ disolvare, cu deplasarea vechelor partide și a vecheĭ majorităță și cu o nouă majoritate liber-schimbistă, protivnică guvernuluĭ actual.

Aceasta înseamnă sfârșitul adevĕrat și definitiv al perioadeĭ bismarchiene și al stagnațiuneĭ politice înlăuntru — nu vorbesc aice de partidul social democrat, dar de partidele de guvernământ posibile — va fi luptă între nobleța fonciară și burghezie și între burghezia industrială (care este protecționistă) și comersanțĭ și o tracțiune a burghezieĭ industriale (care sunt liber-schimbiste); stabilitatea ministerială și a politiceĭ din lăuntru va fi sfărîmată, în fine va fi mișcare, luptă, viață și din toate acestea partidul social-democrat va fi în câștig; și dacă evenimentele vor lua această față, partidul social-democrat va ajunge la putere pe la 1898.

Iată cum stăm! Nu vorbesc de alte țărĭ, pentru că criza agricolă nu le atinge așa de tare. Dar dacă această criză agricolă ar face să isbucnească în Anglia criza industrială, pe care o așteptăm de 25 de anĭ.... Atuncĭ! **F. Engels.**

CRIZA IN SERBIA

BELGRAD, 7 Septembrie. — O mare însemnătate se dă meetinguluĭ radical, care s'a ținut la Zaicar și la care a asistat D. Pasicĭ, Gersicĭ, Nicolicĭ. Se crede în general că acest meeting va avea o influență asupra crizeĭ ministeriale, care este latentă și care va deveni sigură.

D-niĭ Vuicĭ, Tausanovicĭ și Giaia nu pot remâne membriĭ aĭ aceluiașĭ cabinet, din cauza certurilor lor personale.

REFORMELE D-luĭ PONI

CAP. IV.

Numirea corpuluĭ didactic primar

Art. 75.—După terminarea examenuluĭ general, prevĕzut la art. 59, direcțiunea fie-căriĭ școale normale primare înaintează Ministeruluĭ de Instrucțiunea Publică, tabloul de clasificare a absolvenților.

La Minister se vor ține patru felurĭ de tablourĭ de capacitate:

1. Tablourĭ pentru institutorĭ;
2. Tablourĭ pentru institutoare;
3. Tablourĭ pentru învĕțătorĭ;
4. Tablourĭ pentru învĕțătoare și institutoare pentru grădinĭ de copiĭ.

De fie-care fel se ține atâtea tablourĭ, câte școale normale sunt; în aceste tablourĭ nu sunt înscrișĭ de cât absolvențiĭ școalelor normale respective.

Art. 76.—Absolvențiĭ tuturor școalelor normale se numesc institutorĭ, institutoare, învĕțătorĭ, învĕțătoare și institutoare pentru grădinile de copiĭ cu titlu

provisoriu în circumscripţiunea şcoaleĭ, unde şĭ-aŭ făcut studiile, ţinêndu-se seamă maĭ întêiŭ de vechimea înscrieriĭ şi în urmă, pentru înscrişiĭ avênd aceeaşĭ dată, de ordinea clasificăriĭ.

Tablourile sunt valabile pe 3 anĭ.

Art. 77.—Ţara se va împărţi în atâtea circumscripţiunĭ câte şcoale normale, cu privire la fie-care categorie de scoale. Ministerul hotărăşte judeţe ce fac parte din fie-care circumscripţiune.

Art. 78.—Ministeriul publică în luna Iulie a fie-căruĭ an prin *Monitorul Oficial* tablourile de capacitate, pentru fie-care circumscripţie în întregimea lor.

Art. 79. — La ivirea uneĭ vacanţe în învĕţămêntul primar urban saŭ rural, inspectorul însărcinează cu suplinirea catedreĭ pe una din persoanele cuprinse în tabloul respectiv, iar Ministerul publică vacanţa prin *Monitorul Oficial*, cel mult până în două sĕptămânĭ, arătându-se circumscripţia din care face parte.

Inscrişĭ în tablourĭ, doritorĭ de a ocupa acel post, sunt ţinuţĭ a se adresa prin petiţiune la Minister cel mult până într'o lună de la data publicaţiuniĭ. Ministrul face numirea dintre candidaţiĭ ce aŭ petiţionat în conformitate cu principiul de maĭ sus.

Dacă sunt maĭ multe locurĭ vacante, dreptul de alegere se exercită tot în ordinea înscrieriĭ; pentru aceea fie-care candidat va specifica, în petiţiunea adresată Ministeruluĭ, postul ce ĭ convine maĭ bine, iar Ministrul face numirile cu respectul acestuĭ drept de alegere.

Când, pentru un acelaşĭ post, se prezintă doĭ saŭ maĭ mulţĭ candidaţĭ, carĭ şi-aŭ făcut studiile în şcoale normale deosebite, eĭ vor fi supuşĭ la un concurs. Concursul se va ţine, în termen de treĭ săptămânĭ cel mult, la şcoala normală, în circumscripţiunea căruia este locul vacant. Rezultatul concursuluĭ se va da combinându-se media atestatuluĭ cu aceia a concursuluĭ.

Art. 80. — Persoanele ce aŭ obţinut o numire provizorie, vor fi supuse în timpul provizoratuluĭ la o inspecţiune specială.

Art. 81. — După treĭ anĭ de la data întâiuluĭ examen, fie-care absolvent normalist este obligat să treacă un al doilea şi ultim examen tot la şcoala unde a terminat studiile sale pedagogice şi dinaintea uneĭ comisiunĭ compuse ca şi la primul examen.

Intregul examen este special pedagogic şi constă din treĭ felurĭ de probe arătate la art 60.

Candidaţiĭ vor prezenta comisiuneĭ examinătoare carnetele de inspecţiunĭ cu observaţiunile revizoruluĭ scolar şi a directoruluĭ şcoaleĭ normale; comisiunea examinătoare, cercetând aceste carnete, poate să amâne de la examen pe concurent pentru un timp mărginit.

Art. 82. — Candidaţiĭ carĭ iaŭ media generală cel puţin 7, dobândesc titlul definitiv; ceĭ cu media generală inferioară luĭ 7, dar superioară luĭ 5, remân cu titlul provizoriŭ şi obligaţĭ a se prezenta din noŭ la cea maĭ de aproape sesiune; în fine ceĭ cu media generală maĭ mică de 5 pierd dreptul de a maĭ face parte din corpul didactic.

Absolvenţiĭ scoalelor normale de învĕţătorĭ, carĭ iaŭ media generală *nouĕ* la acest al doilea examen, dobândesc dreptul de a fi numiţĭ institutorĭ definitivĭ şi se vor înscrie în tabloul de capacitate a institutorilor în urma absolvenţilor din acelaş an.

Art. 83. — După trecerea cu succes a acestuĭ examen să eliberează candidatuluĭ diploma de „institutor,“ „institutóre.“ „învĕţător, învĕţătoare şi institutoare pentru grădinile de copiĭ.“

CAP. V.

Drepturile, datoriile şi Retribuţiunea corpuluĭ didactic primar.

§ I **Drepturĭ şi datorii**

Art. 84. — Membriĭ corpuluĭ didactic primar sunt datorĭ să frequenteze şcoala regulat, să aplice cu scrupulozitate legile, regulamentele, programele şi instrucţiunile şcolare precum şi principiile pedagogico-didactice şi să aibă o purtare exemplară în societate.

Art. 85. — Fie-care membru al corpuluĭ didactic primar poate fi obligat prin regulamente a fi ocupat atât în şcoala primară cât şi în cea complementară până la maximum 34 ore pe sĕptămână.

Art. 86. — Absenţele nemotivate fie de la lecţiunĭ, fie de la alte îndatorirĭ impuse prin lege saŭ regulamente, trag după dênsele reţinerea corespunzătoare din leafă.

Absentarea nemotivată de la clase timp de 30 zile se va considera ca demisiune.

Art. 87.—Membriĭ corpuluĭ didactic primar însărcinaţĭ cu direcţiunea scoaleĭ sunt datorĭ să ţină în bună stare localul, mobilierul, materialul didactic şi arhiva şcoaleĭ.

Art. 88.—Pedepsele, la care pot fi supuşĭ membriĭ corpuluĭ didactic primar, sunt următoarele:

a) Admonestarea;

b) Avertismentul secret;

c) Amenda de la o zi până la o lună, neputêndu-se aplica această amendă uneia şi aceleiaşĭ persoane maĭ mult de 30 zile în cursul unuĭ an;

d) Intârzierea cu cel mult un an a termenuluĭ de gradaţiune;

e) Transferarea la o şcoală de acelaşĭ grad;

f) Suspendarea pe termen de la o lună şi o zi până la doĭ anĭ, cu pierderea salariuluĭ în timpul acesta;

g) Destituirea; ceĭ destituiţĭ nu maĭ pot fi primiţĭ în corpul didactic.

Art. 89.—Pedeapsa de la litera *a* va fi pronunţată de revisor, pedeapsa de la litera *b* va fi pronunţată de inspectorul circumscripţiuniĭ; pedepsele de la literele *a*, *b*, *c*, *d* se vor pronunţa de ministru în urma avisuluĭ comisiuniĭ permanente de pe lângă ministerul de instrucţiune; pedepsele de la literile *e*, *f*, *g* se vor pronunţa în urma uneĭ judecăţĭ de către tribunalele constituite conform art. următor.

Art. 90.—Se institue pe lângă fie-care Şcoală normală de învĕţătorĭ din judeţe, iar în Bucureştĭ pe lângă Şcoala normală de institutorĭ, un tribunal permanent compus din câte cincĭ membriĭ dintre carĭ:

1. Douĭ profesorĭ definitivĭ aĭ şcoaleĭ normale, designaţĭ de ministru din o listă îndoită, prezentată de profesoriĭ titularĭ aĭ aceleĭ şcoale.

In Bucureştĭ lista va fi prezentată de către profesoriĭ titularĭ aĭ şcoaleĭ de institutorĭ şi aĭ şcoaleĭ de învĕţătorĭ.

2. Douĭ profesorĭ definitivĭ de liceŭ saŭ gimnaziŭ clasic saŭ real, designaţĭ de ministru din o listă îndoită, prezentată de profesoriĭ titularĭ aĭ şcoalelor de această natură din circumscripţia şcoaleĭ normale.

3. Directorul şcoaleĭ normale respective.

Art. 91.—Acest tribunal este numit pe un termen de 5 anĭ. Membriĭ sĕĭ pot fi realeşĭ.

In caz de vacanţă ivită în intervalul de 5 anĭ, se va procede la nouă prezentare de listă şi numire conform art. precedent.

Art. 92.—Fie-care cauză este judecată de treĭ din membriĭ tribunaluluĭ traşĭ la sorţĭ.

Ceĭ l'alţĭ doĭ pot, după împrejurărĭ, să fie însărcinaţĭ de tribunal cu facerea noueĭ instrucţiunĭ suplimentare.

Art. 93.—Acusarea va fi susţinută de către inspectorul general al învĕţămêntuluĭ primar saŭ de către un delegat al sĕŭ. Punctele de acusaţiune vor fi comunicate inculpatuluĭ, înainte de judecată.

Inculpatul se va apăra singur în faţa tribunaluluĭ.

Art. 94.— Tribunalul va putea pronunţa, după gravitatea casuluĭ, orĭ-care din pedepsele de la literile, *c*, *d*, *e*, *f*, *g*.

In contra hotărîrilor tribunaluluĭ se poate face recurs înaintea comisiuniĭ permanente de lângă Minister, atât de către inspectorul, care susţinut acusaţiunea cât şi de către condamnat.

Comisiunea permanentă respingênd recursul, judecata rĕmâne definitivă. In cas de admitere a recursuluĭ, causa va fi trimisă în judecata tribunaluluĭ dintr'o circomscripţie vecină, care decide definitiv.

Art. 95 —Aceste dispoziţiunĭ se aplică la institutoriĭ şi institutoarele cu titlul definitiv actualĭ şi la învĕţătoriĭ şi învĕţătoarele cu titlul definitiv, numiţĭ în virtutea legiĭ presente.

Pentru ca învĕţătoriĭ şi învĕţătoarele actualĭ să se poată bucura de prescripţiunile acesteĭ legĭ, eĭ trebuesc să se presinte la al doilea esamen prevĕzut la art. 80.

Va urma.

FIN DE SIÈCLE

UN IDEAL

In Decemvre Domnişoara
Hotărî să se mărite:
Zilele-s maĭ micĭ atuncia,
Pe când nopţile-s mărite.

OFIŢER

Ofiţer din cavaleriĭ
Sună'n pintenĭ ca un greer —
E uşor la călărie....
Tot asemenea la creer.

DOCTORI

Pe când doctorul Y cu arta luĭ măiastră
Despopulează lumea,— spre-a'ĭ expia păcatul,
In fie care noapte iubita luĭ nevastă
Cu-aĭ săĭ prietinĭ drege ce a stricat bărbatul.

PROFESOARĂ

Doamna X pe-a eĭ eleve
Hotărît-a să le'nveţe
Nu cum beţe puĭ în roate,
Ci cum roata pune'n beţe.

*

Vreţĭ femeĭ emancipare,
Vreţĭ a nu maĭ fi supusă?...
Doamna X însă preferă
Sub bărbat să fie pusă.

*

„Eŭ admit socialismul,“
Zice ea de-o întrebaţĭ —
„Şi iubesc deopotrivă ..
„Insă numaĭ pe bărbaţĭ.“

*

De bărbatu-ĭ se desparte,
Lumea asta nu-ĭ e dragă;
In „ungherurĭ tăinuite“
Dînsa vrea să se re-tragă.

UNUI POET

N'o 'nvinovăţĭ degeaba
Că-ĭ e inima prea strîmtă:
Nu simţirea-ţĭ vrea femeia,
Ci vroieşte să te simtă.

Eugen Vaian.

Datele Statistice

Domnule Director,

Cu ocaziunea publicăreĭ în *Monitorul oficial* a mişcăriĭ populaţiuniĭ Ţăreĭ sub raportul religiuneĭ, pe trimestrul Octombrie 1890 în comparaţiune cu trimestrul corespunzător din anul 1889, ziarul *Adevĕrul*, într'unul din numerile sale din luna trecută, a găsit cu cale de a critica modul cum serviciul statistic face acéstă publicaţiune.

Maĭ întâĭ, trebue să recunosc împreună cu D-v. justeţa observaţiunilor ce faceţĭ. Astă-zĭ maĭ ales, când ideia naţionalităţiĭ s'a accentuat aşa de mult şi preocupă pe toate popoarele, orĭ-cine este în drept a pune această întrebare: oare n'ar fi bine ca statistica noastră să publice mişcarea populaţiuneĭ şi sub raportul naţionalităţiĭ, iar nu numaĭ al religiuniĭ? De oare-ce maĭ mult ar interesa societatea se cunoască numĕrul românilor, câţĭ s'aŭ născut şi murit, de cât acela ar ortodoxilor, în carĭ intră Ruşiĭ, Greciĭ, Sêrbiĭ, Bulgariĭ, etc.

Afară de acestea — după cum a reflectat foarte bine un distins statistician— pentru a studia natura ocupaţiunilor unuĭ popor, producţiunea şi starea sa socială nu numaĭ în mod artificial, dar a stabili raportul lor cu naţiunea în corp, precum asemenea şi cu membriĭ sĕĭ; cu alte cuvinte, pentru a aprecia rezultatele vieţeĭ sociale a unuĭ popor şi a determina natura factorilor sĕĭ în joc, este indispensabil de a recurge la studiul *naţionalităţiĭ*.

Vĕ rog a crede, D-le Director, că această ideie încă de mult a preocupat pe ceĭ de la statistică şi în special, pe cel, care are onoarea a scrie aceste rîndurĭ. Dacă până acum nu s'a pus în practică, de a se constata mişcarea populaţiuneĭ ţăriĭ şi după naţionalitatea sa, aŭ fost alte împrejurărĭ şi consideraţiunĭ seriόse, ce aŭ împiedicat realizarea eĭ, pentru care vĕ daŭ următoarele lămurirĭ:

Maĭ întâĭ trebue să cunoaşteţĭ, că datele statistice în cestiune se culeg după nişte anume formulare, întocmite şi aprobate de fósta comisiune centrală de statistică, că o modificare a lor ar necesita imperios, după chiar spiritul legeĭ organice a serviciuluĭ statistic, constituirea din noŭ a uneĭ atare comisiunĭ, care să discute matur şi să avizeze la mĕsurile cele maĭ practice, cum s'ar putea obţine date certe şi pozitive în privinţa naţionalităţiĭ populaţiuniĭ în mişcările stăriĭ sale civile.

Al doilea, în starea de cultură în care ne găsim, cu mijloacele restrînse ale serviciuluĭ, ne-avênd la dispoziţiunea sa agenţĭ specialĭ aĭ statisticeĭ (după actuala organizare, datele asupra mişcăreĭ populaţiuniĭ se culeg după registre, de către impiegaţiĭ oficiuluĭ stăriĭ civile, carĭ, după cum ştiţĭ, în cea maĭ mare parte, neînţelegând saŭ nesocotind importanţa şi útilitatea statisticeĭ demografice, nu daŭ maĭ nicĭ o atenţiune datelor statistice, considerând această însărcinare maĭ mult ca o povară, de cât ca o îndatorire impusă de lege), nu s'ar putea realiza în condiţiunĭ serioase statistica mişcăreĭ populaţiuniĭ după naţionalitate.

Cestiunea naţionalităţiĭ populaţiuniĭ nu este tocmaĭ aşa lesne de constatat, după cum şĭ-ar putea închipui cine-va; ea, până acum nu este încă bine elucidată de ştiinţă. In practică, prezintă multe dificultăţĭ; nu e destul de a constata naţionalitatea unuĭ individ numaĭ după o simplă declaraţiune a sa înaintea oficiuluĭ stăriĭ civile.

Din experienţa dobândită, cu ocaziunea recensământuluĭ populaţiuniĭ Capitaleĭ din anul trecut am constatat că, ceĭ maĭ mulţĭ streinĭ şi în special israeliţĭ, lăsând la o parte pe ceĭ ce s'aŭ sustras cu intenţiune de recensământ, aceştia, fie din ignoranţă, fie din interes politic, social orĭ economic, aŭ căutat tot-d'auna a ascunde adevĕrul, declarându-se de românĭ, pe câtă vreme eĭ nu eraŭ de cât streinĭ. Fără a fi naturalizaţĭ, eĭ pretindeaŭ, că dacă se găsesc în ţară şi'şĭ fac treburile aci, prin faptul acesta trebue a se considera că sunt românĭ.

Sub raportul religiuniĭ nu se întâmpină tocmaĭ asemenĭ inconveniente şi dificultăţĭ. Atât la operaţiunea numĕrătoriĭ populaţiuneĭ cât şi la înscrierea naşterilor, căsătoriilor şi morţilor înaintea oficiuluĭ stăreĭ civile, declaraţiunea străinilor şi maĭ ales a Israeliţilor este mult maĭ sinceră, în ce priveşte cultul lor de cât cum ar fi naţionalitatea.

Dupe cât 'mĭ aduc aminte, în comisiunea permanentă din Stockholm a congresuluĭ internaţional de statistică din anul 1874, între alte cestiunĭ s'a pus în desbatere şi statistica *naţionalităţilor*, la discuţiunea căreia a luat o parte activă şi delegatul nostru oficial D. Ales. Pencovicĭ, capul oficiuluĭ central de statistică pe atuncĭ. Conclusiunea de şi a fost, ca constatarea naţionalităţiĭ dând loc la o mulţime de cercetărĭ şi dificultăţĭ, ea trebueşte înlăturată din statistica oficială şi lăsată în voia statisticelor libere, cu toate astea în urma argumentăriĭ şi insistenţiĭ delegatuluĭ român s'a admis, ca această cestiune să nu fie înlăturată ci numaĭ amânată pentru altă viitoare sesiune a congresuluĭ internaţional.

Naţionalitatea se consideră a fi de 2 felurĭ: *politică* şi naţionalitatea de *rasă*, de *limbă*. Acum se naşte întrebarea, care din aceste douĕ naţionalităţĭ trebue constatată?

In cea d'intâiŭ care este şi maĭ lesne de constatat, intră toţĭ indiviziĭ carĭ aŭ dobândit naturalizarea, cum şi toţĭ aceia —dupe cum susţin uniĭ—carĭ trăind într'o ţară nu se găsesc supuşĭ vre-uneĭ protecţiunĭ streine. Cea de a doua este mult maĭ dificilă de dovedit, căcĭ ar trebui ca orĭ şi cine care vine înaintea oficeruluĭ stăriĭ civile să aducă cu sine şi actul de origina sa.

După părerea mea, D-le Director, pentru a constatata naţionalitatea populaţiuneĭ într'un mod cert şi pozitiv—fie înaintea comisiunilor de recensămênt, fie înaintea oficeruluĭ stăriĭ civile—ar trebui să se ia următoarele mĕsurĭ:

1. A se institui din noŭ comisiunea centrală de statistică, astă-zĭ desfiinţată pentru a hotărâ maĭ întâiŭ, care din aceste 2 naţionalităţĭ trebuesc a fi constatate: *cea politică* saŭ *cea de rasă*? Din punctul de vedere ştiinţific, etnografic şi demografic, a studia populaţiunea sub raportul naţionalităţiĭ după *rasă* saŭ după *limbă*, presintă cred mult maĭ mare interes. Apoĭ comisiunea ar trebui să maĭ discute şi să stabilească următoarele puncte:

a) In ce mod şi prin ce mijloace naţionalitatea uneĭ populaţiunĭ poate să fie bine constatată;

b) Carĭ sunt semnele caracteristice (limba, naşterea, descedenţa) pe carĭ se reazimă ideia naţionalităţiĭ;

c) Cum ar trebui să fie alcătuite formularele statistice pentru culegerea datelor respective, în vederea maĭ ales a populaţiuneĭ noastre maĭ puţin înaintată în civilizaţiune.

Atât în interesul ştiinţeĭ statistice cât şi al societăţiĭ, este de neapărată trebuinţă de a se face un recensimânt general al populaţiuniĭ ţăreĭ, într'un mod serios şi sistematic, pentru a se cunoaşte adevĕratele elemente ce compun populaţiunea noastră, cum şi ce proporţiune există între dênsele.

In această privinţă, am crezut de a mea datorie în anul trecut, ca să insist pe lângă D. Păucescu, ministrul Domeniilor pe atuncĭ, ca să instituiască o comisiune statistică, compusă din bărbaţĭ competenţĭ, pentru a se realiza un asemenea recensământ, şi cu atât maĭ mult cuvênt, cu cât şi cele-l'alte state, în conformitate cu rezoluţiunile congreselor internaţionale de statistică, luaseră fie-care mĕsurile necesariĭ, de a efectua un recensământ al populaţiuniĭ lor, ceia ce în fapt s'a şi realizat. Această Comisiune constituindu-se a şi elaborat un proiect de lege, însoţit de o expunere de motive care a fost presentată Camereĭ legiuitoare în sesiunea trecută, dar care nu ştiŭ din ce motive, n'a fost luată în desbatere.

2. Atât pentru constatarea naţionalităţiĭ cât şi pentru a se obţine şi alte informaţiunĭ de asemenea importante, cerute de ştiinţa demografică, se simte trebuinţă de a se aduce pe de o parte, o modificare formularelor actelor de stare civilă stabilite de lege, de oare-ce într'însele nu se prevede şi naţionalitatea; iar pe de alta, de a se pune îndatorire oficiilor stăriĭ civile din toată ţara, pentru ca declaraţiunea naşterilor, căsătoriilor şi morţilor, în ce priveşte naţionalitatea populaţiuniĭ, să fie sprijinite pe acte autentice şi temeinice, iar nu numaĭ pe nişte simple declaraţiunĭ ale părţilor.

FOIŢA ZIARULUI „ADEVĔRUL“

(1)

Legenda Dochieĭ

Aceĭ din cetitoriĭ *Gazeteĭ Săteanuluĭ* carĭ citesc şi „Arhiva societăţeĭ ştiinţifice şi literare“ din Iaşĭ, vor fi vĕzut în No. 8 anul al II-lea al acesteĭ publicaţiĭ, un articol al D-luĭ Gr. C. Buţureanu, intitulat: *Incă o dovadă la(?) stăruinţa Românilor în Dacia Traiană.* Despre acest articol voiŭ să vorbesc, căcĭ în el se încearcă autorul a dovedi stăruinţa Românilor în Dacia pe temeiul aşa ziseĭ legende a Dochieĭ.

Inainte d'a intra în critica încercăreĭ D-luĭ Gr. C. Buţureanu, voiŭ arĕta cine şi când *a fabricat* numita legendă.

Intêiŭ şi întêiŭ voiŭ arĕta ce spune D. Cantemir în „scrisoarea Moldoveĭ“ despre stânca din Ceahlăŭ, care e toată pricina acesteĭ născocirĭ patriotice.

„Muntele cel maĭ înalt este Ceahlăul, carele de s'ar fi fost pus în basmele celor bĕtrînĭ, ca şi Olimbul, Pindul saŭ Pelias, şi este în ţinutul Neamţuluĭ, nu departe de obîrşea Tazlăuluĭ, şi mijlocul luĭ este necontenit acoperit cu zăpadă, însă pe vîrful luĭ nu este atâta ca cât ar socoti cine-va: pentru că se pare a fi maĭ înalt de cât noriĭ ceĭ de zăpadă. Din piscul luĭ care se înalţă în chipul unuĭ turn, se sloboade în jos un pîrîŭ foarte limpede, şi cu mare sunet surpându-se peste stâncĭ oable se varsă în Tazlăŭ. In mijlocul munteluĭ se vede un stîlp de piatră foarte vechiŭ, de 5 coţĭ de înalt, pe carele se închipueşte o babă cu 20 de oĭ, dintru aĭ căria parte firească curge necontenit un izvor, şi cu greŭ poate cine-va să înţeleagă din fire să fie pe acolo curgerea aceluĭ izvor, saŭ că s'aŭ lucrat aşa prin mâna vre-unuĭ meşter iscusit, căcĭ stîlpul nu are nicĭ un picior; ci este împreună crescut şi legat cu cea-l'altă stîncă, iară pântecele luĭ, şi spatele sunt slobode. Şi măcar de şi ar gândi cine-va că i s'ar fi uns crăpăturile cu niscaiva var cu meşteşug (după cum şi noĭ bucuroşĭ mărturisim, că de acest fel de iscodire ale celor bĕtrânĭ, s'aŭ şi perdut prin lungimea vremilor). Dar tot nu poate lesne să se înţeleagă, cu ce chip s'aŭ adus îndreptarea apeĭ prin picior în firea chipuluĭ. Pentru că prin prejur nicăirea nu se vĕd urme de vre un izvor, saŭ vre un tău (adică baltă).

„Se vede cu adevĕrat că aŭ fost păgânilor pentru închinarea idolească, a cărora închinătorĭ eraŭ obicinuiţĭ orĭ prin mijlocirĭ fireştĭ orĭ prin farmece să facă vre un lucru cu care să aducă minunĭ şi cugetărĭ de dumnezeire, pentru prostimea cea lesne credincioasă“.

Vra să zică a fost pe Ceahlăŭ şi maĭ este şi acuma o stâncă maĭ mărişoară înconjurată de altele maĭ micĭ, în cât ar semăna a o babă înconjurată de o turmă de oĭ.

Pe urmă este o poveste rĕspândită în toată Moldova, în Banat şi cred că şi în Muntenia şi Transilvania. Povestea pe scurt e aşa în partea de sus a Moldoveĭ: în judeţul Dorohoiŭ şi Botoşanĭ:

„Era o babă foarte rea şi hapsină şi duşmănea vîrtos pe biata noră-sa şi astfel, apropiindu-se întêiŭ Martie, a început a face gură că s'a desprimăvărat şi că nora-sa să meargă cu oile la păscut. Noră-sa n'a, vroit căcĭ încă era frig, atuncĭ baba s'a îndrăcit, s'a îmbrăcat cu nouă cojoace şi a luat oile şi a plecat la munte. Iarbă nu era; frig era, dar baba se îndărătnicea să stea cu oile la păşune. Incepe a ninge, baba când vede că i s'a udat cojocul cel de pe d'asupra 'l lepădă. Ninge maĭ departe baba lepădă al doilea cojoc şi tot aşa până la al noulea; în sfârşit a îngheţat şi ea şi oile şi s'a împetrit de se vĕd şi astă-zĭ“. Acesteĭ babe 'ĭ zic *baba Dochia* şi e de notat că la întâiŭ Martie e sfînta Evdochia. Apoĭ zilele cele d'ântêiŭ din Martie se numesc *zilele babeĭ* şi când ninge atuncĭ oameniĭ zic că *baba 'şĭ scutură cojoacele*.

Despre baba cu oile care a păţit tot ca şi aceasta ne vorbeşte şi o poveste din Banat publicată în „Columna luĭ Traian“, anul I No. 4, pag. 4, (anul 1870, Martie 12). Basmul e din colecţia luĭ *Dionisiu Miron* şi pe scurt iată-l ce coprinde:

In Almaş (un munte) era un bărbat şi o femee carĭ ar fi dus-o bine, dacă mama bărbatuluĭ n'ar fi necăjit în tot timpul pe noră-sa să spele nişte lână neagră până s'o face albă. Cu ajutorul luĭ Hristos si a sfântuluĭ Petre, se făcu şi minunea aceasta. Baba vĕzând că a început a eşi deşi încă era frig a plecat la munte cu oile şi cu caprele, luând însă nouă cojoace şi pe fecioru săŭ să'ĭ cânte din fluer Când să suiaŭ pe munte era vremea frumoasă. şi baba începu a lepăda cojoacele unul câte unul până ce la a noua zi a rĕmas fără cojoc. Atuncĭ însă a început a bate vânt aspru, a ninge şi a ploua, încât îngheţă bărbatul cu fluerul la gură şi baba şi oile şi caprele. Şi d'atuncĭ se vĕd în Almaş chipurile de piatră de turmă. al babeĭ şi al fecioru-su. La picioarele babeĭ curge un isvor şi feciorul eĭ şade cu fluerul cel de ghiaţă la gură.

Şi astă poveste e intitulată *zilele babelor*.

Despre Muntenia avem afirmarea D-luĭ Gr. G. Tocilescu, care, zice: „In privinţa Dochieĭ sunt maĭ multe alte tradiţiĭ în care o numeşte Baba *Dochia*, şi a căreĭ imagine împreună cu nouă oiţe, ţi o arată Românul la fie-ce vârf de munte, fie în Moldova, fie în ţara Românească, ţi-o arată împetrită; şi din sânul eĭ îţĭ dă să beĭ o dulce apă ca să nu maĭ uiţĭ“. (Foia societăţeĭ Românismul anuĭ I. 1870).

Dar dracul nefăcând mănăstirĭ, oameniĭ fiind patrioţĭ, iar Dochia semănând cu Dachia (deosebire numaĭ la o păcătoasă de vocală *o* în loc de *a*) ispita a fost mare şi firea omenească slabă şi legenda s'a fabricat. Unde maĭ puĭ şi alt noroc peste noĭ că avem un cuvânt *troian* care seamănă bucăţică ruptă cu *Traian* (deosebirea iar numaĭ la *o* în loc de *a*?) E drept că troian înseamnă grămadă mare de omăt, e drept că şanţul luĭ Troian saŭ poate maĭ degrabă şanţul troianuluĭ să aude şi la Slavĭ, dar însfârşit din Troian şi din Dochia, nu era greŭ să se înjghebe o poveste şi s'a înjghebat.

Fericitul alcătuitor e *G. Asachi*, după noĭ. Inainte de a vedea pe ce mĕ întemeiez, să daŭ aicĭ poesia alcătuită de Asachi în anul 1835:

DOCHIA ŞI TRAIAN

Sub muntele Pion (in Moldova)

I

Intre piatra detunată
Şi-al săhastruluĭ picior,
Vezĭ o stâncă ce-a fost fată
De un mare domnitor.

3. In fine, pentru ca serviciul nostru de statistică să poată întreprinde cu succes lucrărĭ statistice importante, ca diferite recensăminte și anchete economice —și tot de odată să poată ajunge la nivelul celor-l'alte serviciurĭ statistice din streinătate, este de asemenea imperios de a i se da o organizare sistematică, atât în ce privește extensiunea personaluluĭ sĕŭ intern și extern cât și resurse financiare suficiente.

Acestea fiind în trăsurĭ generale argumentele și vederile mele în chestiunea ce a dat naștere criticeĭ ziaruluĭ, ce avețĭ onoare a redacta le supun cu totul aprecieriĭ și buneĭ voințe a D-voastre.

Primițĭ, vĕ rog, cu această ocaziune D-le Director, expresiunea sentimentelor mele de stimă și considerațiune.

M. A. Bădulescu.

Bucureștĭ, 1891 Septembre 4.

IN VAGON

I

Ajunsesem la gară tocmaĭ când era aproape să plece trenul; mĕ urcaiŭ, saŭ maĭ bine un funcționar îmĭ făcu vînt în vagon; ușa se închise repezită, pe când fluerul mașineĭ șueră ascuțit...

Plecasem.

Lucru ciudat, compartimentul nostru nu era îndesat; n'am avut nevoe să mĕ ostenesc așa de mult, ca să 'mĭ găsesc loc.

Eram al șaselea pachet viŭ în vagon.

Intr'un colț era un ofițer, în altul un Domn. In fața mea o femee de vre-o treĭ-zecĭ de anĭ, îmbrăcată curat de și foarte modest; lângă ea, cea maĭ frumoasă fată ce am vĕzut vre-odată.

Avea niște pĕr blond, sburlit pe sub o pălărie mare de pae; avea gura așa mică, că abia 'mĭ aduc aminte că avea. Urechile-ĭ eraŭ micĭ și subțirĭ; nasul îșĭ bătea joc de neschimbatele regule ale frumusețeĭ antice; nările-ĭ din treacăt parfumul trandafirilor.

Din când în când se uita pe ușa din spre mașină și atuncĭ ochiul eĭ părea că se pierde în spațiurile infinite ce se desfășuraŭ în fața eĭ.

Și trenul mergea în goana mare; plecase ceva cam târziŭ și mecanicul se silea să câștige timpul perdut.

II

Ne duceam maĭ iute ca vîntul; par'că eram tîrîțĭ într'o goană amețitoare.

Când trenul mergea maĭ tare, vecinica mea, ca și eapa ce se îmbată de aer și de goană, simțea nu știŭ ce mândrie intimă, aĭ fi zis că chiar străbătea spațiurile, trecea văile, se repezea peste munțĭ.

Cu toate acestea ne apropiam de o stație; curând se opri trenul.

— Cincĭ minute! Bufet! strigă un conductor.

Fetița se repezi la fereastră și se uită

— Nu 'l vĕd! nu 'l vĕd! zise ea femeeĭ ce ședea lângă ea.

Apoĭ, de odată, fața eĭ se lumină; ochiĭ, cu reflecte de aur, se luminară de o bucurie nespusă, și buzele-ĭ se repeziră pe două mîinĭ întinse de afară și care se puseseră pe marginea ferestreĭ.

— Ah! tată! uite tată! exlama fata cu bucuria exuberantă și naivă a celor șase anĭ aĭ sĕĭ.

Căcĭ poate că ea nu vĕzuse șase primăverĭ.

Cu privirea eĭ, în acelașĭ timp duioasă și adîncă, contempla, admira pe stăpînuĭ mîinilor marĭ și păroase; acesta părea fericit și recunoscător că e iubit de copilul acesta.

Și cel care venise era mecanicul; venise să dea bună ziua feteĭ și neveste sale, ce ședeaŭ una lângă alta, în fața mea. Omul era scurt și gros, plin de pulbere și de funingine, cu hainele înnegrite de fumul de la mașină, ca uniforma soldatuluĭ înnegrită de fumul bătălieĭ. El avea în acelașĭ timp aerul bun și hotărît, și se uita cu o înduioșare amestecată cu un fel de respect la fetița blondă și trandafirie care era făcută de el și părea superioară luĭ.

— Mergem iute! zise femeea.

— Trebue să câștig timpul pĭerdut! rĕspunse bărbatul... Țĭ-a fost frică, Jeano?

— Nu, zise copila, pentru că tu ne ducĭ.

Și plecând, el le zise:

— La revedere, copiĭ!

— La revedere, tată!

III

Incet încet trenul 'șĭ-a luat iuțeala amețitoare.

Eŭ m'am pus pe gândit.

O femee, foarte de spirit, a spus odată despre un om, care se credea și el de spirit: „N'are ideĭ multe; dar când are una, nu o lasă; oamenĭ săracĭ cu spiritul sînt ca ceĭ săracĭ de parale: țin la puținiĭ banĭ pe care 'ĭ are!" Sigur că sunt unul din aceștĭ săracĭ cu spiritul, căcĭ mĕ țin de ideile mele cu o energie, saŭ de voițĭ, cu o încăpățînare poate cam proastă. Și între altele am și cultul copiilor.

Decĭ m'am apucat să examinez copila cu curiozitate. Căcĭ, la vêrsta eĭ, copiiĭ nu știŭ să se prefacă destul de bine, ca să nu putem face deosebire între falșul și adevĕratul ce le agită creerul. Și fetița aceasta era drăgălașă la privit: veselă, chefoasă, rîzînd la toate nimicurile, răsgăindu-se cu muma eĭ, privind curioasă pe fereastră, purtêndu-se sever cu păpușa, vorbia făcênd gălăgie.

Se simția examinată, spionată de mine și — cochetă mare — desfășura toate seducțiile celor șase anĭ ca să câștige sufragiile mele, când de o dată Domnul din cel-lalt colț striga;

— Mergem repede de tot!... Nu se poate să nu deraliem.

— Oh! N'avețĭ teamă! zise copila devenită serioasă, tata conduce trenul!

Ofițerul cetia; se uită pe fereastră, apoĭ continuă fără să facă vr'o reflecție.

Cel-lalt călător rĕspunse:

— Adevĕrat, e curată nebunie... Da, Doamnă, bărbatul D-stră e orĭ nebun... orĭ beat!

— Oh! Domnule, bărbatul meŭ nu se îmbată nicĭ odată! L'ațĭ vĕzut bine adineaurĭ. E adevĕrat că trenul merge ca vêntul, nu pricep...

Ofițerul închisese cartea și se lungise pe canapea.

— Vĕ povățuesc să facețĭ ca mine, zise el, după ce a cerut voe cu cel maĭ mare sânge rece să aprinză o țigară, De ședețĭ pe scaun, o să vĕ rupețĭ picioarele. Aducețĭ-vĕ aminte de accidentul de la Versailles...

Adevĕrat că mergeam cu o iuțeală spăimântătoare; ce avea de gând mecanicul?

— 'Mĭ-e frică! începu să urle călătorul, alb de spaimă.

Atuncĭ ofițerul mĕ luă de o parte.

— Iată numele și adresa mea, zise el încet; de vețĭ scăpa, jurațĭ-mĭ că de mĕ prăpădesc, orĭ de voiŭ fi rănit de mórte, jurațĭ-mĭ că avețĭ să dațĭ aceste depeșĭ generaluluĭ, al căruĭ nume îl vețĭ ști, când vețĭ rupe plicul.

Am jurat.

— Bine, zise ofițerul; mulțumesc.

Femeia îșĭ luase copila în brațe, o acoperea cu lacrămĭ și mângăerĭ; dar copila liniștită și zîmbitoare, zicea:

— Nu 'mĭ frică; tata conduce trenul.

Și numaĭ ea în tot compartimentul, numaĭ ea în tot trenul poate, avea încredere. In cele-l'alte vagoane se auzeaŭ țipete de spaimă și de desperare. Cu toate că nu o lăsa mama eĭ, copila se ducea să se uite pe fereastră și strigă:

— Să nu vĕ fie frică; tata conduce trenul!

IV

Cu toate acestea trenul încet, încet îșĭ domolia iuțeala; iată-l cu mersul regulamentar, apoĭ cu mersul încet de tot și în sfârșit se opri pe loc.

Am ajuns la o stație.

Mecanicul a venit la fereastră.

— Am mers forte repede; dar cu orĭ-ce preț trebue să ajungem la Reims înaintea Prusienilor, chiar de ne am rupe gâtul în drum.

Și cu lacrămĭ în ochĭ se uita la copilul luĭ.

— Mi s'a spus, a adăogat el, că ducem depeșĭ foarte importante.

— Dă-mĭ mâna: eștĭ un viteaz! strigă ofițerul ridicându-se; depeșile sunt la mine.

— Atuncĭ la drum! rĕspunse mecanicul.

Și cu dragoste și părere de rĕŭ se uită la copila luĭ, ca și cum 'șĭ-ar fi luat rĕmas bun de la ea.

Dar Jeaneĭ nu'ĭ era frică.

Aminterĭ acuma nimănuĭ din compartiment nu 'ĭ maĭ era frică. Știam că ne punem viața în pericol pentru patrie! Atâta ne era destul.

Trenul a pornit iar nebunește...

Acestea se petreceaŭ în Septembrie 1870, pe linia de Est.

Jules Legoux.

CRONICA INDUSTRIALA

Sunt atâtea de vĕzut în Capitala țĕreĭ, în cât ar trebui unuĭ vizitator maĭ multe sĕptămânĭ de umblat. Intre cele maĭ de căpetenie lucrurĭ, sunt stabilimentele industriale, care s'aŭ ridicat într'un mod surprinzător într'un timp foarte scurt.

Mulțimea coșurilor înalte dovedesc că Bucureștiĭ nu vor să rĕmâie numaĭ Capitala Românieĭ, dar și primul oraș industrial al țĕreĭ.

A înșira aci Manufacturile RegieĭMonopolurilor, Imprimeria Statuluĭ, fabricele de tăbăcăriĭ, turnătoriĭ etc. etc., este a obosi chiar și pe cititor și maĭ cu seamă a plictisi pe cititoare, mĕ voiŭ mărgini a vorbi numaĭ de o singură fabrică aceea de

CHOCOLATA

creată de câte-va sĕptămânĭ de intilegentul și întreprinzătorul farmacist **Chr. Alexandriu**.

Din niște sâmburĭ, cum ar fi d. e. cafeaua, printr'o mulțime de aparate, care maĭ de care maĭ simple, însă cu funcțiunĭ deosebite, ese pachetele de Chocolată așa precum le vedem la vitrinele băcanilor și cofetarilor.

O mașină, coace sâmburiĭ, alta 'ĭ gogește, alta 'ĭ sparge, alta 'ĭ macină, alta stoarce uleiul de cacao, alta frământă, alta și alta, și alta pregătesc bastoanele, pentru a fi predate ultimeĭ mașinĭ... guriĭ omuluĭ!

Ar fi se fac o reclamă prea americană prietenuluĭ și coleguluĭ meŭ spuind că chocolata Alexandriu este superioară tuturor produselor simulare streine. Totușĭ însă poftesc pe toțĭ și maĭ cu seamă pe tinerimea universitară să viziteze fabrica Alexandriu din strada Lumineĭ, căcĭ numaĭ acolo se găsește chocolata până acum și d'ocam dată numaĭ pentru gustare.

Industrialul

Ultime Informațiĭ

Erĭ trebuia să vie, înaintea Consiliuluĭ de revizie, recursul soldatuluĭ Cojocaru; însă din cauza absențeĭ a maĭ multor membri din Consiliu, judecarea recursuluĭ a fost amânată pentru ziua de 16 Septembrie.

—*—

In No. 933 al ziaruluĭ nostru din 3 Septembrie curent, s'a strecut o regretabilă eroare de tipar în scrisoarea D-luĭ A. Gorescu din Dorohoiŭ relativ la niște observațiĭ geologice de pe dealul ciricu luĭ din Iașĭ. In loc de: „descripțiunile formațiunilor" s'a tipărit „dispozițiunile formalităților". Cetitoriĭ sunt rugațĭ a lua act.

Acolo de rea furtună
E' lăcașul cel cumplit,
Unde vulturul răsună
Al săŭ cântec amorțit.
Acea Doamnă e Dochie,
Zece oĭ, a eĭ popor!
Ea domnează în vizunie
Peste turme și păstor.

II

La frumusețe și la minte
Nicĭ o jună'ĭ semăna.
Vrednică de-al eĭ părinte
De Decebal ea era.
Dar când Dacie aŭ impilat-o
Fiul Romeĭ cel mărit,
Pre cel care ar fi scăpat-o
De a iubi a giuruit
Traian vede astă zină,
De și e învingător,
Frumuseței se închină
Se sub-jugă de amor!

III

Impăratu 'n van cată
Pe Dochia 'nblînzi;
Vĕzând patria ferecată
Ea se îndeamnă a fugi.
Prin a codruluĭ potică
Ea ascunde al sĕŭ traiŭ,
Acea Doamnă tinerică
Turma pasce peste plaiŭ.
A eĭ haină aurită
O preface în șieag
Tronu'ĭ iarba înverzită
Sceptru-ĭ este un toiag.

IV

Traian vine în astă țară
Și d'a birui deprins
Sspre Dochia cea fugară
Acum mâna a întins.
Atuncĭ ea cu graiŭ ferbinte
„Zamolxis, o zeŭ striga,
„Te jur p'al meŭ părinte,
„Astă-zĭ, rog nu mĕ lăsa!"
Când întinde a sa mână
Ca s'o strângă 'n braț Traian,
De al eĭ D zeŭ scutită zînă
Se preface 'n bolovan.

V

El petroasa eĭ icoană
Nu încetează a iubi
Pre ea pune-a sa coroană
Nicĭ se poate despărți.
Acea piatră chiar vioae
De aborĭ copere a eĭ sin
Din a eĭ plâns naște ploaie,
Tunet din al eĭ suspin!
O ursită o privighează,
Și Dochia luminează
Ca o stea pentru păstorĭ.

Cum că astă poesie e alcătuită de Asachi nu cred să nege cine-va, se cunoaște d'o poștă, dar că se întemeiază pe o tradiție populară pretinde atât Asachi cât și D. Buțureanu împreună cu toțiĭ ceĭ ce cred că Dochia e Dacia.

Să vedem însă dacă Asachi a fabricat numaĭ această legendă și dacă nu cum-va a avut darul d'a născoci maĭ multișoare. Fără a socoti de-a măruntul iată ce întâlnesc în scrierile luĭ.

In calendarul pe 1867, cetim „Una din stâncele țicloase ale Pionuluĭ" se numește „turnul luĭ But" și ne afirmă apoĭ că „o tradiție poporană ne-a păstrat un episod al istorieĭ sale".

Dacă se numește vr'o stâncă turnul luĭ But, nu pot ști; dar știŭ că Asachi a fabricat d'intregul toată povestea cu But rĕzboinicul: care ar fi fost trimes asupra cavalerilor Teutonĭ la Marienburg, că ar fi murit acolo, că s'ar fi întors d'acolo ca strigoiŭ, că a luat pe Domnița Ana pe cal, că a sburat prin aer până la Ceahlăŭ și că acolo a căzut și s'a prefăcut în stânca luĭ But. Cred că de aceasta nu se îndoește nime. Și totușĭ și aice ne spune Asachi că a aflat o tradiție poporană.

In calendarul de la 1854, vedem că dealul *Catelina* de lângă Cotnar, în loc să fie maĭ degrabă în loc de *Caterina*, e chiar al luĭ Catilina, vestitul conspirator de la Roma, că un punct din apropiere *Chicera* e *Cicero* dușmanuluĭ luĭ Catilina, că Cotnaru vine de la *Cuterie* saŭ *Coterie*, loc de unde se scoate cuți, că Bahluiul care se vede de pe dealul Catelina e rîul luĭ *Bahus*.

Apoĭ la ce să nu ne așteptăm de la un om care găsește cu cale să fabrice asemenea etimologiĭ. Mĕ mir numaĭ de ce n'a născocit și vr'o legendă.

Apoĭ chiar numele Pion, cred și eŭ, ca și Lambrior, că trebue să fie fabricat de Asachi, orĭ cum numaĭ popular nu e. Nime nu zice Ceahlăuluĭ Pion, de cât doar ceĭ ce se vor fi deprins de la călĕtoriĭ cultĭ.

Pentru ca să poată vedea cetitorul că nu punem în spatele luĭ Asachi o învinuire neîntemeiată, voiŭ arĕta și isprăvile altora și apoĭ ne vom înturna la D. Gr. C. Buțureanu.

Ast-fel, cine nu știe cum Seulescu et Comp. aŭ fabricat așa zisa cronică a luĭ *Hurul, cancelarul luĭ Dragoș*, care s'a dovedit mincinoasă de ceĭ ce și-aŭ dat osteneală să o studieze (Hâjdĕŭ, Filipide, Gr. G. Tocilescu).

Dar alțiĭ par'că s'aŭ lăsat maĭ pe jos!

Ast-fel D. Marinescu a fabricat aprópe d'antregul o colindă numită *jocul*, care se vede de o poștă că numaĭ populară nu e. In ea întîlnim „Românași de'ĭ *belușei*" cu pretenție firește că belușei are ceva a face cu *bellum*, rĕsboiŭ. Și maĭ jos ne vorbește de „fetișoare *sabinoare*", bine înțeles cu pretenție că-ĭ vorba de fete, *sabine*, cum se și cade unor urmașĭ aĭ luĭ Romulus. In adevĕr D. Marinescu nicĭ nu lipsește a fabrica maĭ departe că Românașiĭ aĭ belușeĭ fură fetele cele sabinioare.

Și toate acestea cu pretenție că așa e colinda în popor și că ferească sfîntul n'a fost fabricată saŭ schimbată. Ba nu numaĭ că el singur spune așa, dar încă și D. Gr. G. Tocilescu ne spune că'l crede (Foaia soc. Românismul an. I, pag. 121 și 122 an. 1870). Ba încă D. Tocilescu mustră pe ceĭ carĭ îs așa de cruzĭ la inimă și după ce le dăm asemenea dovezĭ despre origina noastră romană, maĭ îndrăznesc încă a bârfi. Adică întocmaĭ cum face și D. Gr. C. Buțureanu cu legenda Dochieĭ.

Eŭ mĕ maĭ mir d'un lucru, de ce n'a luat D. Gr. C. Buțureanu în seamă altă dovadă de amintirea colonizăreĭ și cucerireĭ Dacieĭ de Traian și în care Dacia figurează tot sub numele de Dochia saŭ Dochiana. Despre această frumoasă alegorie se exprimă precum urmează D. Gr. G. Tocilescu (loc. cit. pag. 125). „Traian nu putea fi uitat în colinde."

„Citind cine-va cu atențiune prima parte a colindeĭ *pluguluĭ*, nu poate să nu vază până unde merge imaginațiunea Românuluĭ și puterea d'a se exprima prin figurĭ.

„Nicĭ un poet — or cât de mare geniŭ ar fi avut — vĕ mărturisesc, nu ar fi fost în stare să descrie într'un mod așa de figurat, cu o artă așa de mare, cu o precisiune demnă de observat, colonizarea Dacieĭ de Impĕratul Traian, acel *bădică* saŭ *frate Troian* al poporuluĭ nostru."

(Va urma)

MERSUL TRENURILOR

PORNESC DIN BUCUREŞTI:

Bucureştĭ-Iaşĭ, direct de persoane. — Pleacă din Bucureştĭ la ora 7 dim., din Ploeştĭ 8,58 dim., din Buzĕŭ 11,11 dim., din Rîmnicul-Sărat 12,11 p. m., din Focşanĭ 1,20 p. m., din Mărăşeştĭ 2,10 p. m., din Adjud 3,09 p. m., din Bacăŭ 5,18 p. m., din Roman 7 seara, din Paşcanĭ 8,49 s., soseşte în Iaşĭ 11,05 s. — **Accelerat, pleacă din** Bucureştĭ 9,35 seara, **din Ploeştĭ** 11,04 noaptea, din Buzĕŭ 12,54 **noaptea, din** Rîmnicul-Sărat 1,46 dim., din **Focşanĭ 2.43 dim.,** din Mărăşeştĭ 3,20 d., **din Adjud 4,13 dim.,** din Bacăŭ 5,57 dim., **din Roman, 7,13** dim., din Paşcanĭ 8,40 dim., soseşte în Iaşĭ la 10,45 dim.

Bucureştĭ-Vasluĭ, Brăila-Galaţĭ, direct accelerat.— Pleacă din Bucureştĭ la 7.50 seara, din Ploeştĭ 9,42 seara, din Buzĕŭ 11,41 seara, din Rîmnicu-Sărat 12.39 s., din Focşanĭ 1.37 nóptea, din Mărăşeştĭ 2,15 noaptea, din Tecucĭ la 2.53 dim., din Bêrlad 4,23 dim, din Crasna la 5.28 dim., soseşte în Vasluĭ la 5,52 dim. spre Galaţĭ, din Buzĕŭ pleacă la 12 noaptea, din Brăila 2,31 noaptea, din Barboşĭ 3,22 d., soseşte în Galaţĭ 4 dim.

Bucureştĭ-Vêrciorova, direct accelerat. — Pleacă din Bucureştĭ 6,40 seara, din Titu 7.47 seara, din Piteştĭ 9,08 seara, din Costeştĭ 9,36 dim., Slatina 10,57 seara, din Piatra Olt 11.19 seara, din Craiova 12,24 noaptea, din Filiaşĭ 1,13 dim., din Turnu-Severin 3,10 dim., soseşte în Vêrciorova 3.32 dim. — De persoane pleacă din Bucureştĭ 8.10 dim., din Titu 9,39 dim., din Goleştĭ 11 dim., din Piteştĭ 11.37, din Costeştĭ 12,11 p. m., din Slatina 1,46 p. m., din Piatra Olt 2 29 p. m., din Craiova 4,04 p. m., din Filiaşĭ 5,18 p. m., din Turnu-Severin 7.59 seara, soseşte în Vêrciorova 8.25 s.— Fulgerul pleacă din Bucureştĭ 4 03 seara, din Titu 5.06 seara, din Piteştĭ 6.22 s., din Slatina 8,07 dim., din Craiova 9,28 seara, din Filiaşĭ 10.15 seara, din Turnu-Severin 12,06 noaptea, soseşte în Vêrciorova 12,28 noaptea.

Bucureştĭ-Craiova, direct, persoane. —Pleacă din Bucureştĭ 2.48 p. m., din Titu 4.03 seara, din Goleştĭ 5.30 seara, din Piteştĭ 6 seara, din Costeştĭ 6.31 seara, din Slatina 8.32 seara, din Piatra 9.05, soseşte la Craiova 10.20 s.

Bucureştĭ-Piteştĭ, direct, persoane.—Pleacă din Bucureştĭ 6.45 d., din Titu 8.21 d., din Goleştĭ 9.44 d., soseşte la Piteştĭ 10.44 d.

Bucureştĭ-Galaţĭ, direct, persoane. — Pleacă din Bucureştĭ 9.40 d., din Ploeştĭ 11.48 d., din Buzĕŭ 2.05 p. m., din Brăila 5.02 p. m., din Barboşĭ 5.59 p. m., soseşte Galaţĭ 6.35 seara.

Acelaşĭ tren spre Tecucĭ.—Pleacă din Buzĕŭ 2.15 p. m., din R.-Sărat 3.49 p.m., din Focşanĭ 7.48 seara, din Mărăşeştĭ 9.02 seara, soseşte Tecucĭ 9.45 seara.

Bucureştĭ-Predeal, direct accelerat.—Pleacă din Bucureştĭ 4.40 p. m., din Ploeştĭ 6.17 seara, din Câmpina 7.18 seara, din Sinaia 8.31 seara, soseşte Predeal 9.10 seara.

Accelerat.—Pleacă din Bucureştĭ 7.35 d. din Ploeştĭ 9.44 d., din Câmpina 10.48 d., din Sinaia 12.03 p. m., soseşte Predeal 12.45 p. m.

De persoane. — Pleacă din Bucureştĭ 8.50 d., din Ploeştĭ 10.48 d., din Câmpina 11.55 d., din Sinaia 1.14 p. m., soseşte Predeal 1.56 p. m.

Bucureştĭ-Giurgiu, direct, (fulger), pleacă din Bucureştĭ 5,35 dim. soseşte Smârda 7,10 d. *Persoane* pleacă din Bucureştĭ gara de Nord 8 d. din Filaret 8 30 d., soseşte Giurgiu 10,18 d. — *De persoane* din Bucurdştĭ, gara de Nord 5.25 p. m., din Filaret 5,55, soseşte Giurgiu 7,48 s.

Bucureştĭ-Călăraşĭ Feteştĭ-Slobozia, pleacă din Bucureştĭ 7,50 dim., soseşte Călăraşĭ 12,20 p. m. Feteştĭ 11,58 d., Slobozia 12,05 p. m.

SOSESC IN BUCUREŞTĪ

Din Iaşĭ 7,30 d. şi la 9,55 s.

Din Vasluĭ-Galatz 8,40 d.

Din Predeal 11.55 d. la 8,50 s. şi la 9,30 seara.

Din Galaţĭ 5,10 s.

Din Vêrciorova 11.15 s. Fulgerul, la 9,25 d. acceleratu 8,25 s. persoane.

Din Craiova 12,55 p. m.

Din Piteştĭ 9,10 seara.

Din Călăraşĭ 6,25 s.

Din Giurgiu 3,56 p. m. fulgerul, la 0,45 d. şi 7,20 s. persoane.

Proprietar-Editor, Th. Basilescu.

Bucureştĭ. — Tipografia Thoma Basilescu, Bulevardul Elisabeta, 111.